

Communis ac certa ob claram dispositionem Concilii Tridentini cit. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 6.

379 De Pœnis Raptus causâ Matrimonii facti, vide textum Concilii Tridentini supra nu. 372. adducti. De Raptu prout est species luxurie, graveque crimen, & de pœnis ejus tam Jure Canonico, quam Civili statutis, exactè dicitur Lib. V. Tit. de Raptor.

380 Queritur IV. Quis, & quando in Impedimentis Matrimonii dispensare possit, ac soleat? Item quid in praxi observandum pro obtinenda Dispensatione? Resp. ad Quæsitum patebit infra in fine hujus Lib. IV. ubi Appendicem habet practicam de Dispensatione super Impedimentis Matrimonii.

381 Et quia sæpe contingit, quòd Conjuges Matrimonium ob Impedimentum dirimens nulliter contractantes sine scandalo, diffamatione, aut alio gravi præjudicio, vel periculo separari amplius nequeant, consequenter Matrimonium nulliter contractum ratificare, & validare, seu de novo validè contrahere debeant, subjungitur ibidem instructio practica, quomodo obtentâ Dispensatione Matrimonium nulliter contractum ratificare, seu revalidare possint ac debeant. Quam utramque Materiam de Dispensatione nempe, ac de Revalidatione Matrimonii idè ad finem differre placuit, ut prius per decursum hujus Libri IV. integrâ materiâ de Matrimonio, & Impedimentisejus explicatâ, Dispensatio, & Revalidatio pro quovis casu facilius capiatur.

TITULUS II.

De Desponsatione Impuberum.

SUMMARIUM

- 1 Ratio continuationis.
- 2 Puberes, & impuberes qui?
- 3 Ad Sponsalia requiritur & sufficit Septennium.
- 4 Nisi malitia suppleat ætatem. Et quid hoc?
- 5 Est loco liberorum contrahant parentes.
- 6 Ad valorem Matrimonii requiritur pubertatis ætas.
- 7 Valet contractum ab habente illam, etsi nondum gaudeat potentia generandi.
- 8 Fœmine cur citius pubescant quàm viri?
- 9 Inò valet contractum ab impubere, in quo malitia supplet ætatem.
- 10 Plures impuberes genuerunt. Ibid.
- 11 Ætas pubertatis solo Jure humano ad Matrimonium requiritur, unde in eo dispensare potest Papa.
- 12 Inò etiam Episcopus ex urgentissima causa. Dispensatio in textu quando permittitur, & non determinatur, cui, censetur concessa Episcopo. Ibid.
- 13 Tempus ad valorem Sponsalium & Matrimonium requisitum debet esse completum de momento in momentum.
- 14 Solvitur instantia.
- 15 Impubes Sponsalia contrahens non potest ab illis resistere ante pubertatem, bene verò post illam.
- 16 Nisi Sponsalia tempore impubertatis contracta, pubes ratificet: Et quomodo?
- 17 Sponsalia impuberum etiam juramento firmata solvi possunt post adeptam pubertatem.
- 18 Solvitur instantia ex c. 10. de Sponsal.
- 19 Matrimonium ab impuberibus nulliter contractum valet in vim Sponsalium.
- 20 Nisi contrahentes contra hæc expressè protestarentur.

Postquam Tit. præced. actum est de Sponsalibus & Matrimonio in genere. Compiler Juris Canonici recto ordine pergit ad Sponsalia, & Matrimonium in specie, & quidem in præsentî Titulo

ad illa, quæ impuberes inter sese, aut cum puberibus contrahunt. Ubi præcipue agitur de Ætate requisita ad Sponsalia & Matrimonium. Et quoniam præiens Titulus multa non continet, in Paragraphos eum non dividimus.

Notandum prius. Impuberes esse & dici illas personas, quæ nondum attingerunt annos à Jure ad pubertatem requisitos. Requiritur autem ad pubertatem in fœmellis 12. anni completi, in masculis autem 14. l. fin. C. Quando Tutores esse desinant. ita: *Subemus, quemadmodum fœmine post impletos 12. annos omnimodò pubescere judicentur. ita & mares post excessum 14. annorum puberes existimantur.* H. N.

Queritur I. Quæ Ætas requiratur tam ad Sponsalia, quàm ad Matrimonium? Resp. I. Ad valorem Sponsalium tam in fœmina, quàm masculo requiritur & sufficit septennium completum. Communis ac certa, arg. c. Litteras. 4. c. Accessit. 5. & c. Ad dissolvendum. 13. h. t. ubi clarè habetur, Sponsalia ante septennium completum esse nulla ex defectu consensûs, nullumque exinde oriri impedimentum publicæ honestatis nisi septennid completò ea ratificent. Concordat l. In Sponsalibus. 14. ff. de Sponsalib. & c. un. h. t. in 6. ibi: *Si infantes ad invicem, vel unus major septennio, & alter minor, Sponsalia contraxerint ipsi, vel parentes pro eis, nisi per cohabitationem mutuum, seu aliâ verbò vel factò ipsorum liquidò appareat, eosdem in eadem voluntate factos majores septennid perdurare; Sponsalia ejusmodi, quæ ab initio nulla erant, per lapsum temporis, minimè convallescunt, & idè cum sine nulla, ratione defectûs consensûs, publicæ honestatis justitiam non inducunt.* Ratio est; quia ad Sponsalia requiritur & sufficit usus rationis, qui septennid completò ordinariè adest, & adesse præsumitur, arg. cit. l. In Sponsalib. 14. ff. de Sponsalib. & l. Si infans. §. fin. C. de Jure delib. ranti.

Dicitur autem notanter in Conclusione ordinariè; quia, si, uti extraordinariè contingere potest, malitia, seu potius prudentia, suppleat ætatem, indeque ante septennium jam quis veniat ad usum rationis, etiam tunc valet Sponsalia. Sanchez lib. 1. Disp. 16. n. 9. Covarruvias p. 1. de Sponsal. cap. 2. n. 1. Joan. Andreas in c. Juvenis. de Sponsal. n. 9. Sylvester p. Sponsalia. q. 2. dicit. 2. cum communiori aliorum contra Panoritanum in cit. c. Juvenis. De sponsal. n. 5. Castro Palao Tract. 28. Disp. 1. punc. 6. n. 8. & alios, arg. cit. c. Juvenis. 3. de Sponsalib. ubi habetur, ex Sponsalibus à Minore septennid contractis ortum esse impedimentum publicæ honestatis; consequenter valida fuisse; cum hoc non nisi ex validis oriatur Sponsalibus, tam de Jure antiquo, arg. c. un. de Sponsalibus, in 6. & ibi Barbosa n. 4. quàm novo Concil. Trident. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 3. si autem valida fuerunt, aliâ ratione id contingere non potuit, quàm quia malitia supplebat ætatem; uti bene advertit Glossa in cit. c. Juvenis. v. Dubia, ad finem. Nec obstant Jura n. 3. citata, septennium generaliter requirunt. Nam contra est quòd Jura idè tantùm requirant septennium, quia ante illud tempus ordinariè non censetur adesse usus rationis, consequenter deficiente consensum necessariò requisitum, arg. c. un. h. t. in 6. ibi: *Cum sint nulla ratione defectûs consensûs, ergo si malitia suppleat ætatem, & usus rationis, consequenter & consensum ante septennium adest, valet Sponsalia: sicut ob malitiam, ætatem supplet, valet Matrimonium ante annos pubertatis contractum, textu expresso c. De illis. 9. h. t. licet aliàs Jura ad matrimonium annos pubertatis indistinctè ac generaliter requirant, juxta dicenda num. 6.*

Resp. II. Sponsalia ante septennium unius, aut utriusque sunt invalida, etsi illa locò liberorum contracterint parentes; nisi liberi facti septennid majores

ea ratificent, textus expressus est in c. un. h. t. in 6. quem habes supra n. 3. Nec obstat c. 1. h. t. ubi quòd filius, postquam pervenerit ad perfectam ætatem debeat adimplere, non tantùm Sponsalia, sed & Matrimonium à patre locò illius, ulum rationis nondum habentis contractum. Resp. enim cum Fagnano ibid. n. 7. & communi Canonistarum, hoc intelligendum esse, quòd filius debeat ea adimplere ex debito honestatis, non verò necessitatis.

6 Resp. III. Ad valorem Matrimonii tam de Jure Civili, quam Canonico requiruntur & sufficiunt anni pubertatis, duodecim nempe in fœminis, & quatuordecim in masculis, nisi malitia suppleat ætatem. Rursus Communis & certa, ob clara Jura, prin. Instit. de Nup. & l. 4. ff. de Actu Nup. c. Puberes. 3. c. Attestationes. 10. & c. fin. h. t. Ratio est; quia cum Matrimonii fœtis principalis sit prolis generatio, hæc autem sine potentia generandi, & carnaliter coeundi haberi nequeat, potentia verò ista ante dictam ætatem adesse ordinariè non possit per Jura citata, meritò eadem Jura Impedimentum dirimens Matrimonii statuerunt inter eos, qui præfata ætate non gaudent.

7 Si tamen per accidens contingeret, quòd etiam post pubertatis annos quis nondum statim sit potens ad generandum, valet Matrimonium. Engel h. t. n. 8. per Jura citata. Et ratio est; quia impotentia coeundi post pubertatem adhuc existens, non causat nullitatem Matrimonii, nisi fit perpetua, arg. c. Fraternalitatis. de Frigid.

8 Ceterùm cur fœmine citius pubescant, & potentiam coeundi ac generandi acquirant, quàm masculi, rationem reddit Philosophus: videlicet, quia fœminæ debiliores ac imperfiores sunt, si cut enim artis, ita etiam naturæ opera, citius ad suam perfectionem citiusque ad finem ac interitum perveniunt, consequenter mulier propter debilitatem ac imperfectionem suam in pubertate, vigore, senectute, & obitu masculum prævenit.

9 Dicitur autem notanter, Nisi malitia suppleat ætatem, id est, nisi jam ante pubertatis annos habilis quis inveniatur ad generandum, quia hanc limitationem expressè ponunt Canones c. Puberes. 3. h. t. ubi in ordine ad contrahendum Matrimonium sufficienter pubes habetur, qui ex habitu corporis pubertatem ostendit, & generare jam potest; etsi determinatos à Jure annos necdum habeat; uti adhuc claris deciditur c. De illis 9. eod. Et meritò; quia multa exempla habemus, quòd masculi in decimo ac undecimo, & fœmelle in decimo proles procreant; de quo vide Barbosam in c. Puberes. 3. h. t. n. 5. & Sanchez lib. 7. Disp. 104. n. 29.

10 Porrò ætas pubertatis n. 6. allegata, non Jure naturali, neque Divino, sed solo humano ad valorem Matrimonii requiritur; adeoque nec dirimens Impedimentum ex defectu ætatis puberis proveniens, Juris divini aut naturalis, sed puri homini Ecclesiastici est, consequenter in eo Papa justa de causa dispensare, ac dispensatione efficere potest, quòd etiam impuberes, usu tamen rationis præditi, Matrimonium validè contrahere queant, arg. c. 2. h. t. & ibi DD.

11 Inò docet ibidem Barbosa n. 5. posse etiam Episcopum ex urgentissima causa, præsertim publicâ, & pro bono communi pacis, v. g. dispensare, præcipue in casu, quo sunt propè annos puberes, & adit dubium, an non malitia suppleat ætatem. Idem docet Sanchez lib. 7. Disp. 104. n. 12. Bonacina de Matrim. q. 1. punc. 4. n. 13. & alii, arg. cit. 2. h. t. ubi, quòd Dispensatio fieri possit, deciditur, & faciendi nulli reservatur, atque hoc ipso Episcopis tacitè permittitur; quia universaliter quodcumque in aliquo textu permittitur Dispensatio, & non additur, cui, censetur concessa Episcopo, ut cum Communissima

aliorum latè probat Sanchez de Matrim. lib. 8. atque Barbosa de Offic. & potest. Episc. Alleg. 33. n. 17. De quo plura in Appendice.

Resp. IV. Tempus septennii Sponsaliorum & pubertatis ad Matrimonium valorem de Jure requisitum debet mathematicè, & de momento in momentum esse completum, in casu, quòd malitia non suppleat ætatem. Pontius lib. 7. de Matrim. cap. 65. n. 1. Castro Palao de Sponsal. Disp. 1. punc. 6. n. 6. Perez de Matrim. Disp. 37. sect. 12. n. 4. Gonzalez in c. 2. Accessit. 5. h. t. n. 4. & alii contra Gattierez de Matrim. cap. 2. n. 7. Sanchez lib. 1. Disp. 16. n. 4. & lib. 7. Disp. 104. n. 1. & 2. Probat: quia Jura expressè requirunt annum completum: Et quidem ad Sponsalia, c. Litteras. 4. h. t. ibi: *Antequam septimum annum compleisset: & c. Accessit, eod. ibi: Si puella septimum annum compleverat, juncto c. Ad visum eundem, eod. Ad Matrimonium autem c. Ex literis h. t. ibi: Donec compleat puer annum decimum quartum.*

Nec dicas, hæc intelligi posse & debere in sensu 13 morali, ita, ut saltem dies cæpti habeatur pro completa, prout vult Sanchez arg. l. Quæ ætate. 5. ff. de Testam. ubi habetur, quòd possint facere Testamentum, & quantum ad hoc, dies cæpta habeatur pro completa. Resp. enim in casu, quo protractio temporis inducit & continet favorem; vel certa ætis præscribitur à Jure pro forma, debere tempus præscriptum esse completum de momento in momentum, prout latè probavimus Lib. III. Tit. XXXI. de Regul. d. n. 95. & seq. ubi propterea diximus, annos sexdecim, ad Professionem requisitos debere esse completos de momento in momentum; atqui in casu nostro præscribitur ætas à Jure, induciturque protractio ejusdem favore nubere volentibus, ut videlicet in tanto negotio libertate adhuc gaudere, consideratè agere, & de damno non amplius reparabili satis præcavere valeant; ergo.

Ad l. Quæ ætate ff. de Testam. respondetur, 14 negando paritatem; quia ibidem protractio temporis non esset favorabilis, sed odiosa Testatori. Accedit, quòd ibidem sit specialis dispositio Juris, consequenter ad alios casus non extendenda.

Queritur II. An, & quando impuberes Sponsalia contrahentes, ab istèdem iterum resistere valeant? Resp. Impuberes majores septennid non posse resistere ante pubertatem, bene verò post illam: Nec tenetur ille, qui primò fit pubes, alterum expectare, donec etiam pubescat, sed potest statim, ac pubescit pro libitu resistere; quòd, si pubes cum impubere contrahit Sponsalia, tunc pubes haud amplius resistere potest, bene verò in pubes, non quidem ante pubertatem, sed post illam adeptam. Communis ac certa, claris Juribus c. De illis 7. & c. A nobis. 8. h. t. junctâ Gloisâ ibid.

Limitatur Conclusio in casu, quò pubes factus Sponsalia ratihabet, quod per solam taciturnitatem fieri censetur, ita, ut si quis pubertatem adeptus, non illicò contradicit, & resistit, censetur ea ratificare, Engel h. t. n. 6. Ratio est; quia Sponsalia ab impubere contracta, non tunc primum obligare incipiunt, quando contrahens evadit pubes (prius enim jam valebant, ita ut etiam Impedimentum publicæ honestatis induxerint, c. 5. & 6. h. t.) Sed tantùm habent hoc Jure beneficium, quòd adepti pubertate dissolvi valeant. Hinc, si adeptus præfatum pubertatem, pro contraditionem, aut dissensionem ea non illicò dissolvit pubes, eadem ratihabere censetur, præsertim si Sponsi nomen adhuc patitur, aut familiaritatem continuat, vel munera dat, vel recipit. Dicitur autem statim reclamare, qui intra tri-duum reclamat, arg. l. fin. C. de Error. Advocat. ubi habetur: *Illicò dicitur fieri, quòd intra tri-duum fit.*

Resp. II. Sponsalia ab impubere contracta dissolvi

soli possunt in pubere facta, est ea juramentum firmari. Potius lib. 12. cap. 9. n. 8. Perez Disp. 9. sect. 2. n. 8. Joan. Andreas in c. Ex litteris. 10. de Sponsal. Cardinal. in c. De illis. 7. h. t. n. 2. & alii contra Sanchez lib. 1. Disp. 51. n. 22. Ancharanum in c. Ex litteris. 10. de Sponsal. & communiorum aliorum cum Glossa in cit. c. De illis. 7. h. t. §. Judicio. Fundamentum nostrae Conclusionis est; quia juramentum sequitur naturam & conditiones actus, contractus, & obligationis, cui apponitur. l. fin. c. De non numer. pecun. nisi alius specialiter expressum habeatur in Jure: ergo quia Sponsalia ab impubere contracta habent hanc naturam, quod a pubere facta possint dissolvi, ejusdem naturam non immutabit, sed sequetur juramentum adjectum.

17. Nec dicas cum Sanchez, & sequacibus, obflare hic speciale Juris dispositionem, videlicet cit. c. Ex litteris. 11. h. t. ubi expressè habetur, quod si impuberes Sponsalia juramento confirmant, ea dissolvere non amplius queant. Resp. enim in cit. c. Ex litteris esse sermonem de impuberibus proximis pubertati, & quidem talibus, in quibus matula supplebat aetatem, quorum Sponsalia aequiparantur Sponsalibus puberum, cum inter tales impuberes ipsum etiam fieri possit Matrimonium, c. Ex litteris. 11. h. t. quod autem de talibus impuberibus ibi fiat sermo, patet ex termino *impubescentes*, id est, *propè puberes*: constat etiam ex illo, quod Papa ibidem puellam statim in uxorem recipi, & matrimonialiter tractari præcepit, quod facere non potuisset, nisi Sponsi pubertati dictò modo proximi fuissent. Vel dic, præfatos Sponsos idem non potuisse amplius dissolvere Sponsalia, quia pubertatem adepti non statim reclamarent, sed tacite ratificarent, juxta dicta num. 15.

18. Queritur III. An Sponsalia de presenti, seu Matrimonium ab impuberibus nulliter contractum transeat in vim Sponsalium de futuro? Resp. Affirmative, Communissima DD. in c. fin. h. t. contra Engel. h. t. §. 1. n. 10. & nonnullos alios. Probat Conclufio manifestè ex c. fin. h. t. & c. un. §. Idem quoque. ead. in 6. ubi expressè habetur, quod hujusmodi Matrimonium, Juris interpretatione sunt Sponsalia de futuro. Ratio ibidem subjungitur; Quia per dictum contractum, qui valet, ut potuit, non sicut agebatur publica honestatis justitia est inducenda. Concordat illud dictum Summarii, & DD. in l. Tam angusta. 17. ff. de Servit. Si non valet, quod ago, ut ago, valet, ut valere potest, quod etiam habet Glossa in cit. c. un. h. t. in 6. §. Matrimonium.

Nec obstat l. Questum. 9. ff. de Sponsal. ubi Conclufio expressè negari videtur. Resp. enim, illam Legem esse correctam à Jure Canonico, cui in materia Matrimonii & Sponsalium standum est, uti cum communi aliorum rectè advertit Gonzalez in cit. c. fin. h. t. n. 4.

19. Illud tamen observandum, quando impuberes Matrimonium contrahentes manifestè exprimerent, quod, si ex defectu aetatis non valet hoc eorum Matrimonium, nolent contrahere Sponsalia de futuro, in hæc Matrimonium non transfret; quia deficeret consensus, & procederet illud Tritum: Actus agentium non operantur ultra voluntatem eorum. l. Non omnis. 19. ff. Si certum petatur. Verùm hæc exclusiva intentio, nisi probetur, non præsumitur, sed potius contrarium, per Jura citata.

Porrò num Conclufio locum habeat etiam in casu, quo non tantum defectus aetatis, sed etiam præsentia Parochi & Testium intervenit, dicemus Tit. sequenti.

TITULUS III.

De clandestina Desponsatione.

I. Ratio Ordinis.

Aboluta unâ specie Desponsationis, pergit Compilator Canonum ad aliam speciem Desponsationis, clandestinæ nempe. Ubi tamen notandum; quod, licet aliàs propriè loquendo Desponsationis nomine sola intelligantur Sponsalia de futuro, arg. l. Sufficit. 4. ff. de Sponsal. Tamen ad præsens Desponsatio sumatur pro Sponsalibus de presenti, seu pro ipso Matrimonio, c. Tua nos. 26. de Sponsal. & can. Conjux. 9. cau. 27. q. 2.

§. I.

De Denuntiationibus, & Matrimonio Clandestino ob earum omissionem.

SUMMARIUM.

2. Matrimonia dupliciter possunt esse clandestina.
3. Denuntiationes quid?
4. Est obligatio eas Matrimonio præmittendi,
5. Et quidem gravis.
6. Debent fieri tribus diebus Festivis continuis, inter Missarum solemniam: & quomodo?
7. Possunt etiam fieri extra Ecclesiam, & quando? Fini legis, & intentioni qui satisfacit, legi satisfaci: Ibid.
8. Denuntiationes fieri debent in utraque Parochia, si ex diversis sunt Sponsi.
9. Nisi consuetudo aliud habeat.
10. Juxta aliquos fieri debent in Parochia, in qua Sponsi divitiis habitant.
11. Juxta sententiam Authoris verò in Parochia, in qua tempore contractus sunt Parochiani.
12. Quamvis nonnunquam etiam in alia Parochia fieri debeant.
13. Solvitur objectio.
14. Doctrina practica, an, & quando debeant fieri Denuntiationes in loco nativitatis.
15. Denuntiationes non requiruntur ad valorem actus.
16. Solvitur Objectio.
17. Ordinarii ex justa causa possunt dispensare in Denuntiationibus.
18. Sine justa causa dispensantes peccant.
19. Enarrantur justæ causæ dispensandi in Denuntiationibus, usque ad num. 30.
30. Ordinarius ante dispensationem debet cognoscere de causa.
31. Saltem extrajudicialiter.
32. Debet insper extrajudicialiter indagare, an non lateat impedimentum.
33. Nomine Ordinarii ad præsens quinam veniant?
34. Venit in specie Vicarius Generalis.
35. Solvitur Objectio.
36. Ordinarius potest cum utroque dispensare Sponsos, etsi unus sit alterius Diocesis.
37. Parochi non possunt dispensare in Denuntiationibus.
38. Quia non sunt Ordinarii pro Foro externo.
39. Possunt tamen in multis casibus declarare, Denuntiationes non obligare, consequenter sine eis Matrimonio assistere possunt.
40. Et quidem in omnibus casibus, in quibus tenetur Ordinarius dispensare, & adiri non potest, aut aditus injustè negat dispensationem.

41. Or di-

41. Ordinarius non tenetur dispensare ob quamvis causam, ob quam potest dispensare.
42. Bene verò quando eam exigat bonum commune, aut etiam notabile bonum privatis, seu evitatio periculi incurrendi damnum corporis, fortunæ, aut fame.
43. Doctrina practica, ex quibus causis Ordinarius dispensare teneatur, & Parochi sine Denuntiationibus assistere possint Matrimonio, usque ad num. 48.
48. Post Denuntiationes factas tenentur Sponsi vel intra quatuor menses contrahere, vel procurare novas Denuntiationes.
49. Post factas Denuntiationes tenetur quivis monifestare impedimentum, si quod subesse sciat: & quomodo?
50. Pæna sine Denuntiationibus contrahentium.
51. Pæna assistentis Parochi.

Notandum præius, Matrimonium duplici præcipuè modo esse, & dici clandestinum. Primum, si contrahitur sine præscriptis ab Ecclesia Denuntiationibus c. fin. h. t. Secundò, si sine requisita præsentia Parochi & testium, Concil. Trident. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1. Addit Glossa in c. fin. h. t. v. Clandestina, etiam Tertium modum, videlicet, quando contrahitur sine solemnitatibus præscriptis can. 1. cau. 30. q. 5. quæ hodie haud amplius sunt in usu. De Primo agemus in præsentibus de posteriori autem in sequenti Paragrapho. De Terio alibi.

Queritur itaque I. Quid sint, an, quando, quoties, quomodo, ubi, & à quo fieri debeant Denuntiationes Matrimonii? Resp. I. Denuntiationes aliud non sunt, quàm proclamationes, seu notificationes publicæ de Matrimonio duorum inter se contrahendo, in Ecclesia coram populo congregato faciendæ, ad hoc, ut si quis aliquid dirimens, aut impediens impedimentum inter contrahere volentes novit, in tempore adhuc manifestare queat. Ita in re communis accerta arg. c. fin. h. t. & Concil. Trident. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1. patebitque adhuc magis ex sequentibus Conclufionibus.

Resp. II. Ordinariè loquendo, Denuntiationes sub gravi peccato cuius Matrimonio præmitti debent, ita, ut tam contrahentes, quàm Parochus assistens mortaliter peccent, si absque Denuntiationibus Matrimonium contrahatur, nisi dispensetur, Sanchez lib. 3. Disp. 5. n. 6. Navarra in Manual. cap. 16. n. 36. Herinx in c. fin. h. t. n. 10. Layman lib. 5. tr. 10. p. 2. cap. 4. n. 9. cum communi, arg. c. fin. h. t. ibi: Statuimus, ut cum Matrimonia fuerint contrahenda, in Ecclesia per Ecclesie Presbyteros publicè proponantur, competenti termino præfinito, ut intra illum, qui voluerit, vel voluerit, leg. timum impedimentum opponat. Et ipsi Presbyteri nihilominus investigent, utrum aliquid impedimentum obstat. Quam Juris dispositionem innovans Concilium Tridentinum Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1. sequens strictè observandum dedit Præceptum: In hæc modo sacri Lateranensis Concilii sub Innocentio III. celebrati vestigiis præcipit, ut impostum antequàm Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parochio tribus continuis diebus Festivis inter Missarum solemniam publicè denuntietur, inter quos Matrimonium si contrahendum: quibus Denuntiationibus factis, si nullum legitimum opponitur impedimentum, ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesie procedatur.

Quòd autem hæc Leges Ecclesiasticæ graviter obligent, ratio est; tum quia sunt in materia gravi ad impedienda frequentia, eaque gravia mala potest Reiffenstuel Jus Can. Tom. IV.

fitæ, prout liquet ex Concilio Tridentino loc. cit. ubi præfato Præcepto præmittit causam: Cùm S. Synodus gravia peccata perpendit, quæ ex clandestinis conjugii orium habent. Tum, quia omittentibus Denuntiationes graves pænas, non nisi ob gravia delicta imponi solitas, infligunt, cit. c. fin. §. Si quis, & §. fin. h. t. & Concilium Trident. loc. cit. Neque enim ob peccatum veniale tam graves statuantur pæne, cùm pæna debeat correspondere delicto, arg. c. Felicis. §. Illud de Pænis. in 6.

Resp. III. Denuntiationes inter Missarum solemniam ter fieri debent, & quidem tribus continuis diebus Festivis. Patet Conclufio manifestè ex textu Concilii Tridentini num. 4. allegati, ubi per continuos dies Festivos intelligit tales, ut nuda Festiva dies, in qua Denuntiatio aliqua ex tribus non fiat, intermediet: idque idem, ne Denuntiationes diutius differantur, & donec secunda aut tertia fiat, prioris oblitiscatur populus, Sanchez cit. Disp. 6. n. 8. Barbosa Allegat. 32. Reginald. lib. 3. n. 225. cui tamen etiam cum aliis voluit, præfatos dies Festivos non debere sibi immediatè succedere, uti succedant Festa Paschalia v. g. aut Pentecostalia, sed debere unum saltem, aut alterum diem non festivum inter eas mediare, ut populus sufficiens habeat opponendi, ut impedimenta detegendi tempus, qui est finis Legis. Cæterum voluntati DD. cum Gutierrez de Matrim. cap. 56. n. 4. non mortaliter, sed venialiter tantum peccare Parochum, qui non continuo tribus diebus Festivis, uno altero etiam non immediatè succedente Festivo neglecto, Denuntiationes faceret; dummodò tardius non differat, quòd periculum oblivionis priorum in populo esset. Ratio est; quia aliàs videretur esse levitas materiae.

Porrò, quamvis Concilium Tridentinum velit 7 ut Denuntiationes in Ecclesia inter Missarum solemniam diebus Festivis fiant; tamen etiam in die non Festivo, non existentibus Missarum solemniam, & extra Ecclesiam quoque fieri possunt, quando sufficiens adest populi concursus, ut contingere solet in Concionibus, Processionibus, Litanis, Sanchez lib. 3. Disp. 6. n. 9. Gutierrez loc. cit. num. 7. Barbosa loc. cit. n. 15. & 16. Layman loc. cit. n. 9. Bolco p. 5. Disp. 11. sect. 10. Concl. 3. Ratio est; quia etiam tali modo satisfit intentioni, & fini Legis, qui idem tantum diebus Festivis in Ecclesia inter Missarum solemniam fieri præcipit Denuntiationes, quia supponit, tunc fieri magnum populi concursum, adeoque certius ac facilius revelandum impedimentum, si quod subesset; qui finis æqualiter obtinetur, si die non Festivo, & extra Ecclesiam similis concursus fiat. Qui autem satisficit fini & intentioni Legis, satisficit Legi ipsi, arg. can. Humens aures cau. 22. q. 5. ibi: Non debet aliquis verba considerare, sed voluntatem & intentionem; quia non debet intendi verbis deservire, sed verba intentioni, & l. Scire. 16. ff. de Legib. ibi: Scire Leges, non hoc est, verba earum tenere, sed vim & potestatem.

Resp. IV. Denuntiationes debent fieri à proprio contrahentium Parochio, vel substituto per eum; & quidem in utraque Parochia, si Sponsi ex duabus diversis Parochiis sunt. Sanchez lib. 3. Disp. 6. n. 4. Pihing h. t. n. 28. Bolco loc. cit. Palao de Sponsal. Disp. 2. punc. 13. §. 3. n. 2. cum communi aliorum, arg. cit. Concil. Trident. ubi præcipitur, ut Denuntiationes fiant à proprio contrahentium Parochio; ergo ab utroque Parochio fieri debent. Si uterque Sponsorum proprium habet. Accedit Declaratio Cardinalium S. Concilii Interpretum, quam allegat Sanchez loc. cit. & Bolco ex Farinacio

F illis